

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

Davacı _____ : Akdağ Bora Petrol Ürünleri Oto. İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili _____ : Av. İbrahim Gül
Mithatpaşa Cad. No:13/12 Kızılay/ANKARA

Davalı _____ : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA
Vekili _____ : Av. Meltem Türkoğlu, aynı adreste

İstemin Özeti _____ : Davacı şirket ile Total Oil Türkiye A.Ş. (TOTAL) arasındaki bayilik ilişkisi kapsamında, TOTAL'ın elde ettiği intifa hakkı aracılığıyla pazara girişi engellediği ve rekabeti ortadan kaldırdığı yolunda yapılan şikâyetin reddine ilişkin 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı Rekabet Kurulu kararının; TOTAL'ın bayisi olabilmek için, bu şirket tarafından akaryakıt istasyonunun kendisine 20 yıl süre ile kiraya verilmesinin ve tapuya şerh düşülmesinin şart koşulduğu, tapuya şerh verilerek güçlendirilen kira sözleşmesinin etkisiyle taraflar arasında imzalanan ve süresi bir yıl olan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği, anlaşmanın, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için yapılması halinde grup muafiyeti tebliği dışına çıkılacağı, intifa hakkı nedeniyle rakiplerin piyasaya giremediği, piyasanın rekabete açılmadığı, işletme sözleşmesinin feshedilmesinin belirtilen hususların incelenemeyeceğine gerekçe olamayacağı, TOTAL uygulamalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırı bulunduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti _____ : Taraflarca imzalanan bayilik sözleşmesinin 01.03.2005 tarihinde feshedildiği, bu tarih itibariyle 2003/3 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, sözleşmeye Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanamayacağı, taraflar arasındaki ticari ilişkinin Rekabet Kurumu'nca çözümlenemeyeceği, Kurum'un amacının, kişilerin ticari ilişkilerini korumak değil, rekabet düzenini sağlamak olduğu, özel hukuktan doğan fesih işleminin, Kanun kapsamına girmediği, dava konusu Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi _____ : İşletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin 01.03.2005 tarihinde TOTAL tarafından tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmalı birlikte, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle, işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibariyle sona erecek olduğundan, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşılmaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

Bu durumda, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılması gerekli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenle, başvuru konusu ile ilgili olarak bir önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı yolunda alınan Rekabet Kurulu kararının iptali gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun Düşüncesi :Dava, davacı şirketin, aralarında sağlayıcı- bayi ilişkisi bulunan TOTAL Oil Türkiye A.Ş. hakkında yaptığı ve TOTAL'in ele geçirdiği uzun süreli intifa hakkını kullanarak rekabeti ortadan kaldırdığı bu nedenle anılan şirket hakkında soruşturma açılması gerektiği yolundaki şikayetin reddine ilişkin 26.1.2006 tarih ve 06-04/57-15 Sayılı Rekabet Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 1. maddesinde, bu Kanunun amacının mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları, piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları önlemek, bunun için gerekli düzenlenme ve denetimleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, Kanunun 4. maddesinde de, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma yada kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmazların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükme bağlanarak rekabetin korunmasını sağlamaya yönelik düzenlemeye yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasa hükümlerinden de görüleceği gibi, 4054 sayılı Kanun rekabeti engelleyici bozucu anlaşma, karar ve uygulamaları önlemeyi bu suretle rekabetin mevcudiyetini ve devamlılığını sağlamayı amaçlamakta, aksi yöndeki anlaşma, karar ve eylemleri hukuka aykırı olduğu gerekçesi ile yasaklamakta ve yaptırımlandırmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket ile Total Oil Türkiye A.Ş. arasında 15.1.1997 tarihi itibarıyla imzalanan protokol gereği, TOTAL den bayilik alan şirketin, kendi mülkiyetinde olan ve üzerine istasyon kurulacak taşınmaza ilişkin Total lehine 20 yıl süreli intifa hakkı tesis ettiği, istasyonun kurulup işletilmesi süresinde sağlayıcı ile bayi arasında meydana gelen olumsuz gelişmelere bağlı olarak, davacı şirketin bayilik sözleşmesinin ve intifa hakkının beş yıllı sınırlandırılması talebinde bulunduğu, talep üzerine TOTAL'ın 1.3.2005 tarihi itibarıyla bayilik sözleşmesini iptal ettiği, ancak intifanın kaldırılması yolunda bir tasarrufta bulunmadığı, bu kez davacının 20 yıl süreli intifaların, pazara girişi ve rakiplerin bayiye mal

.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

satıŐını engellemek ve fiyat politikalar belirlemek suretiyle bayiler arasındaki rekabetin ortadan kalkmasına neden olduğu gerekçesiyle soruŐtırma açılması talebinde bulunduğu, Rekabet Kurulunca, fesih işleminin yapıldığı tarih itibariyle, 2002/2 ve 2002/3 sayılı Diken Anlaşmalara ilişkin Grup Mafiyeti Tebliğleri gereği 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi hükmünün uygulanamayacağı, tarafların aralarındaki uyusmazlıkların ve fesih işleminin hukuka uygun olup olmadığı hususunun ise rekabet hukuku kapsamından değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle Şikayetin reddine karar verildiği anlaŐılmıŐtır.

Bu durumda, davacının sağlayıcısı hakkında yaptığı Şikayetin, sağlayıcının bayilik sözleşmesinin feshine yol açan anlaşmazlıklar sonucunda gerçekleŐtiĐi, Őikayet baŐurusu içeriğinin konu itibariyle 4054 sayılı Kanun kapsamında bir başvuru olarak değerlendirilmesinin mümkün bulunmadığı, öte yandan "2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara ilişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına ilişkin 2003/3 sayılı Tebliğ ile rekabet etme yasaklarının sürelerinin mevzuata uygun hale getirilmesi için 18.9.2005 tarihinde dolan iki yıllık bir geçiş sürecinin ngrldĞu, bu süre içinde bu tarz anlaşmalara 4054 sayılı Kanunun 4.maddesinde hükme bağlanan yasaklamaların uygulanmayacağı dikkate alındığında fesih tarihi itibariyle anılan madde hükmünün uygulanmasının da mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, davacının Őikayeti hakkında ön araştırma veya soruŐtırma açılmasına gerek olmadığı, Şikayetin reddi yolundaki dava konusu kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onnc Dairesi'nce duruŐma için önceden belirlenen 13.05.2008 tarihinde davacı vekili Av. İbrahim Gl'n, davalı, Kurum vekili Av. Meltem Türkoğlu'nun geldikleri, Danıştay Savcısının hazır bulunduğu görülmekle açık duruŐmaya baŐlandı. Taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra, taraflara son kez söz verilip duruŐma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüŐüldü:

Dava, davacı Şirket ile TOTAL arasındaki bayilik ilişkisi kapsamında, TOTAL'ın elde ettiği intifa hakkı aracılığıyla pazara girişi engellediği ve rekabeti ortadan kaldırdığı yolunda yapılan Őikyetin reddine ilişkin 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu kurala bağlanarak en çok rastlanılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma örnekleri belirtilmiş, Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde de, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve birlik kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan ve 2003/3 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile Tebliğin Açıklanmasına Dair Kılavuz'da; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin büyük önem taşıdığı ve süresi beş yıldan uzun olan rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin irdelenmesinden; alıcıya getirilen rekabet-etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, başka bir anlatımla sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hale geleceği kuşkusuzdur.

Dava dosyasının incelenmesinden; TOTAL ile davacı şirket arasında tarafların sağlayıcı-bayilik ilişkisine gireceklerine ilişkin 15.01.1997 tarihli protokolün imzalandığı, protokol hükümleri uyarınca, davacının, bayiliğini yapacağı ve mülkiyet sahibi olduğu istasyona ilişkin TOTAL ile 20 yıl süreli kira sözleşmesi, bunun karşılığında da davacının istasyonu işletmesine ilişkin işletme sözleşmesi yapacağı, nitekim, 17.02.1997 tarihinden itibaren TOTAL'a 20 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve kurulan istasyonu da davacı şirket tarafından imzalanan bir yıl süreli sözleşmeyle işletilmeye başlandığı, ancak daha sonraki yıllarda taraflar arasında ihtilafların doğması üzerine TOTAL tarafından tek taraflı olarak işletme sözleşmesinin feshedildiği, davacının da 20 yıllık verilen intifa hakkının kaldırılması yolunda TOTAL'a yaptığı başvurularının sonuçsuz kaldığı, davacının intifa hakkı nedeniyle başka bir sağlayıcının bayiliğini de alamaması üzerine, Rekabet Kurumu'na TOTAL'ın uygulamalarının rekabet hukukuna aykırı olduğundan bahisle şikâyet edildiği anlaşılmaktadır.

Bu şikâyet üzerine Rekabet Kurulu tarafından; sağlayıcı-bayi ilişkisinin ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkan anlaşmazlıklar sonucu davacının, 2005 yılı içerisinde bayilik sözleşmesinin ve intifanın beş yıla sınırlandırılmasını TOTAL'den istediği, bunun üzerine TOTAL'ın bayilik sözleşmesini 01.03.2005 tarihinde feshettiği, ancak intifanın kaldırılmasına yanaşmadığı, dikey anlaşmalarda yer alan rekabet etme yasaklarının sürelerinin rekabet mevzuatına uygun hale getirilmesi için 2003/3 sayılı "2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ" ile 18.09.2005 tarihine kadar

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

bir geçiş dönemi öngörüldüğü, 2003/3 sayılı Tebliğ'de "Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz" denildiği, dolayısıyla, fesih işleminin yapıldığı tarih olan 01.03.2005 tarihi itibarıyla anılan sözleşmeye 4. madde hükümlerinin uygulanamayacağı, tarafların aralarında düştükleri anlaşmazlıkların neticesinde gerçekleştirilen fesih işleminin hukuka uygun olup olmadığı hususunun ise, rekabet hukuku kapsamına girmediği gerekçeleriyle dosya konusu şikâyete ilişkin olarak bir ön araştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 02.10.2003 tarih ve 03-64/770-356 sayılı kararında da belirtildiği üzere; akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsur, uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/ıntifa hakları oluşturmaktadır. Özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tesbitin sözleşmenin süresine bağlı olması, işletme ve kira sözleşmesinin arasındaki bağlantının ortaya konulmasını gerektirmektedir.

Başvuruya konu olan sözleşme, TOTAL'ın akaryakıt satış ve servis istasyonlarına ilişkin bayileriyle yapmış olduğu işletme sözleşmesidir ve TOTAL'ın uygulamakta olduğu bayilik sisteminde; öncelikle mülkiyeti bayilere ait olan yerleri uzun süreler için (olayda 20 yıl) kiralamakta ve tapuya şerh verdirerek bu hakkını güçlendirmekte; daha sonra kiralamış olduğu yerlerin maliklerine bu yerlerde satış/servis istasyonu işletme hakkı tanımaktadır. Dolayısıyla, TOTAL ile bayiler arasındaki hukukî ilişkinin temeli, işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki anlaşmaya dayanmaktadır. Başka bir anlatımla, TOTAL öncelikle araziye sahibi olan bayiden kiralamakta, daha sonra aynı bayiye istasyonun işletmesini vermektedir. İşletme sözleşmesinin ve kira sözleşmesinin bazı maddeleri bu iki sözleşme arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Böylece, şerh edilmiş kira sözleşmeleri bayinin işletme sözleşmelerini feshetmesini önlemekte ve TOTAL'ın yapmış olduğu yatırımları bir tür teminat altına almaktadır. Çünkü, bayi işletme sözleşmesini feshetse bile, TOTAL şerh edilmiş kira sözleşmeleri sayesinde kira sözleşmesi süresince kiracının sahip olduğu hakları elinde bulundurabilecek veya başkasına verebilecektir.

İşletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin 01.03.2005 tarihinde TOTAL tarafından tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılmalı birlikte, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibarıyla sona erecek bulunduğundan, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşılmaktadır.

Bu durumda, 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılması gereklidir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2006/1604
Karar No : 2008/4196

Açıklanan nedenlerle, Rekabet Kurulu'nun 26.01.2006 tarih ve 06-04/57-15 sayılı kararının iptaline, aşağıda dökümü yapılan 80,70-YTL yargılama giderlerinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca davacı vekili için takdir olunan 1.100,00-YTL avukatlık ücretinin de davalıdan alınarak davacı vekiline verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine 13.05.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Ali	Orhun	Suna	Zümrüt
ÖZTÜRK	ÖZTÜRK	YET	TÜRKOĞLU	ÖDEN



YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 43,70-YTL
Posta Gideri : 37,00-YTL
TOPLAM : 80,70-YTL